

Introductie Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Westerbork 2023-2027

Inleiding en ambitie

1.	Introductie	3
2.	Uitgangssituatie, ambities en doelen	4

Werking BIZ-instrument en proces

3.	Hoe werkt de BIZ?	
	I. De BIZ-wet	6
	II. Voordelen van een BIZ	8
4.	Hoe komt de BIZ tot stand?	9

Concrete uitwerking

5.	Afbakening BIZ-gebied	12
6.	Tariefstelling	13
7.	Meerjarenprogramma	14
	I. Evenementen en acties	
	II. Aankleding/verlichting	
	III. Promotie	
	IV. Structuurbudget Gastvrij Westerbork	
	V. Vereniging en belangenbehartiging	
	VI. Netwerkvorming	
	VII. Gebiedsbudgetten	
	VIII. Leefbaarheid	
8.	Begroting en toelichting jaarprogramma 2023	17
9.	Organisatie	19

1 - Introductie

Westerbork – in het prachtige midden van Drenthe met haar bossen en heide - kenmerkt zich door haar dorpse verbondenheid, gezelligheid en sfeer. Ondernemers zorgen er dag in dag uit voor dat het dorp aantrekkelijk en levendig is voor bezoekers van binnen en buiten de eigen kern. Maar ook op het bedrijventerrein staat het bol van de activiteit en het ondernemerschap. De onderlinge verbondenheid tussen bedrijven en inwoners, de kleinschaligheid en rust, maar ook de grote aantrekkingskracht op toeristen, maken van Westerbork een goede plek om te ondernemen. Horeca, dienstverlening, detailhandel en het brede bedrijfsleven maken Westerbork samen tot het levendige dorp dat het is!

Dat Westerbork nu al veel moois te bieden heeft, betekent niet dat er geen uitdagingen zijn. Het verbeteren van het ondernemersklimaat, het organiseren van activiteiten en evenementen en het verbinden van ondernemers vergt veel inzet. Vragen die steeds vaker opspelen zijn onder andere 'hoe houden we Westerbork leefbaar en aantrekkelijk?', 'hoe zorgen we ervoor dat alle inzet en activiteiten ook de komende jaren op niveau blijven?' en 'hoe zorgen we dat iedereen een steentje bijdraagt en tegelijkertijd voelt dat dat beloond wordt?'. Als ondernemers in Westerbork willen wij ons inzetten voor een aantrekkelijk, bruisend en florerend dorp: om te wonen, te ondernemen en te bezoeken. Dat gaat niet vanzelf: daar zijn inzet en middelen voor nodig..

Samen investeren vanuit een gezamenlijke koers is het doel dat de ondernemers en de gemeente in Westerbork nastreven. Om Westerbork aantrekkelijk te houden voor inwoners, ondernemers en toeristen wil een werkgroep van ondernemers een Bedrijven Investerings Zone (BIZ) oprichten: een gezamenlijk fonds van en voor ondernemers, waarmee de goede plannen voortgezet worden en nieuwe stappen vooruit kunnen worden gezet.

Leeswijzer

In dit businessplan kunt u alle ins- en outs lezen over de invoering van een BIZ in Westerbork. Allereerst starten we in hoofdstuk 2 met een schets van de huidige situatie in het dorp en zetten we de ambities en doelstellingen voor de komende jaren uiteen. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op het instrument BIZ; we omschrijven achtergrond, juridische basis, werking van het instrument en het proces om tot invoering van een BIZ te komen. Hoe we in Westerbork toewerken naar een BIZ volgt in hoofdstuk 4. Vanaf hoofdstuk 5 lichten we het concrete voorstel van de BIZ toe. Hoofdstuk 5 laat de afbakening van het BIZ-gebied zien, hoofdstuk 6 de tariefstelling en hoofdstuk 7 het meerjarenprogramma. De begroting wordt in hoofdstuk 8 nader toegelicht. We sluiten af met de wijze waarop het BIZ-instrument dient te worden georganiseerd in hoofdstuk 9.

2 - Uitgangssituatie, ambities en doelen

Ondernemersvereniging Westerbork

De plaatselijke ondernemersvereniging 'Ondernemersvereniging Westerbork' (OVW) functioneert op dit moment als belangenbehartiger voor de ondernemers in het dorp. Elke ondernemer kan lid worden van de ondernemersvereniging. Naast de ondernemersvereniging werkt met name de horeca in Westerbork goed samen, bijvoorbeeld door gezamenlijke evenementen te organiseren en gezamenlijke inkoopcontracten te sluiten.

Helaas zien we dat nog niet alle ondernemers in Westerbork deel uitmaken van de ondernemersvereniging. Dit terwijl het juist belangrijk is dat we plannen maken voor het dorp met *alle* ondernemers: zowel op de Noesten als in het centrum als daarbuiten, zeker bij introductie van een BIZ. De ondernemersvereniging moet een plek zijn waar iedereen lid van wil worden en die aandacht heeft voor alle aspecten van ondernemen in Westerbork.

De BIZ is daar een belangrijke stap in. Maar we menen dat het ook belangrijk is dat we als vereniging een stap maken: in organisatie en lidmaatschap; in doel en in uitvoering. Daar hoort een frisse start bij. Die start willen we extra benadrukken door het omdopen van de naam van de vereniging:

Bij de introductie van een BIZ per 1 januari 2023 wil de vereniging verdergaan als

Ondernemend Westerbork (OW)

Huidige (financiële) situatie

OVW (OW)

In structurele zin drijven de activiteiten van de huidige ondernemersvereniging op een bijdrage (contributie) van haar leden. Deze contributie bedraagt in 2022 €390 per lid. Vanuit die bijdrage heeft de OVW een begroting van circa €14.000. Met die middelen kunnen enkele evenementen ondersteund worden, zoals de Sinterklaasintocht, een bijdrage aan de Zomeractiviteiten en de Decemberactie. Het bedrag is echter niet toereikend om alle ambities te kunnen bekostigen. Zo was er de afgelopen jaren geen geld voor het bekostigen van de feestverlichting in de winter. Dit is opgelost door extra bijdrages van enkele individuele ondernemers, maar dit is natuurlijk geen bestendige situatie voor de toekomst. Ook kan de OVW op dit moment geen specifieke inzet doen op bijv. De Noesten.

Gastvrij Westerbork

In 2021 is gestart met de uitvoering van een programma 'Gastvrij Westerbork'. Op basis van incidentele middelen van Gemeente Midden-Drenthe, provincie Drenthe en Rabobank is een plan gemaakt om het dorp in diverse facetten gastvrij te maken. Ook is een start gemaakt met de uitvoering. Het gaat hierbij om projecten zoals een goede website, een dorpsredactie, aankleding van rotondes en entrees, fietsroutes en verwijzingen, een pop-up museum bij het Herinneringscentrum Kamp Westerbork (HCKW). Om de ontwikkelde producten de komende jaren goed te onderhouden zijn er structurele middelen nodig. Deze zijn momenteel niet voorhanden.

Ambities en doelen

Westerbork is nu al een prachtig dorp. Tal van randvoorwaarden voor een goed functionerend dorp zijn aanwezig: goede (auto)bereikbaarheid, gratis parkeren, ruim aanbod aan (dagelijkse en niet-dagelijkse) winkels en horeca, een bedrijventerrein met diverse lokale ondernemers, diverse recreatiemogelijkheden en een aantrekkelijk verblijfsklimaat. Het goed ontwikkelde lokale wij-gevoel en de grote betrokkenheid van inwoners en ondernemers zorgen ervoor dat Westerbork aangenaam is om te verblijven, of je nou inwoner ondernemer of toerist bent.

Het behouden van de aantrekkelijkheid van het dorp is voor meerdere groepen van belang. Allereerst is het voor inwoners van Westerbork belangrijk dat de leefbaarheid op peil blijft. Goede voorzieningen, een compleet aanbod en een prettige leefomgeving zijn daarin essentieel. Ook met het oog op de toekomst is het van belang om te kijken naar de positie en wensen van jongeren. Zij zijn de toekomst en om hen te blijven binden aan het dorp zal een passende strategie moeten worden ontwikkeld. Voor ondernemers in het dorp gaat het voornamelijk om het creëren en behouden van een zo goed mogelijk economisch klimaat, waarin zij met succes kunnen ondernemen. Daarbij zijn uitstraling en imago van het dorp belangrijk, maar ook netwerkvorming is iets waar ondernemers veel aan kunnen hebben, net als een goed, veilig en verzorgd bedrijventerrein. Het versterken van het aantal bezoekers en uiteindelijk ook de omzet zijn tot slot doelen waar met name in de horeca en detailhandel naar wordt gestreefd.

Co-financiering op eigen budget: de verdubbelaar!

We vinden het sowieso belangrijk om samen te investeren in het eigen dorp, in collectieve activiteiten en verbeteringen. Maar het gaat verder dan dat: door zelf geld in het eigen dorp te steken wordt het ook veel makkelijker om extra subsidies en bijdragen binnen te halen!

Veel overheidsorganisaties, zoals de Provincie Drenthe, willen graag bijdragen aan zinvolle projecten op gebied van economie, leefbaarheid en cultuur. Maar vaak wordt wel de eis gesteld dat er al een organisatorische en financiële basis ligt. Dit noemen we de eis van '**co-financiering**'. Dat betekent dat als een dorp een goede organisatie heeft én een eigen budget, het veel makkelijker wordt bijdragen aan te vragen. Immers:

- Er is een organisatie en er zijn 'handjes' om projecten op te zetten, aanvragen te doen en verantwoording op te leveren;
- Er is al een financiële basis, dus is het voor de subsidieverlener zekerder dat het project goed georganiseerd zal worden en dat ook lokale partijen risico lopen.

Een goed voorbeeld is het project **Gastvrij Westerbork** (zie hoofdstuk 7: Meerjarenprogramma). Provincie Drenthe, gemeente Midden-Drenthe en Rabobank hebben hier gezamenlijk €77.500 in geïnvesteerd. Dit geld kwam ten goede aan de opstart van diverse projecten. Voorwaarde was dat de Ondernemersvereniging het structurele onderhoud (geschat op €10.000 per jaar) op zich neemt. Door dit via de BIZ te regelen, kunnen we dit soort middelen van buiten dus naar Westerbork halen.

Inmiddels heeft de provincie aan Gastvrij Westerbork gemeld dat er binnenkort weer nieuwe middelen beschikbaar komen en is benieuwd naar goede plannen. Ook hierbij is weer die co-financiering een vereiste.

Kortom: met eigen geld maken we meer geld!

3 - Hoe werkt de BIZ?

I. De BIZ-wet

In 2009 is de Wet op de Bedrijven Investerings Zones (kortweg: BIZ-wet) ingevoerd, eerst als experimentenwet en vanaf 2014 als officiële wet. Via de BIZ-wet kunnen bedrijven in een afgebakend geografisch gebied (zoals een bedrijventerrein, een winkelgebied of een geheel dorp zoals Westerbork) samenwerken door middel van gezamenlijke investeringen in (vooraf vastgelegde) onderwerpen als promotie/marketing, evenementen, gastvrijheid, veiligheid, uitstraling, organisatie, etc. Doel van deze investeringen is om het gebied te verbeteren op gebied van leefbaarheid, aantrekkingskracht en economisch functioneren. Dit is uiteindelijk goed voor bewoners/bezoekers/werknemers (aantrekkelijker gebied), ondernemers (goede voorwaarden om het bedrijf te laten renderen) en eigenaren (vastgoedwaarde). In de BIZ-wet liggen de regels voor de totstandkoming en uitvoering van een BIZ-fonds vast. Een aantal belangrijke aspecten daarin zijn:

- BIZ-introductie op verzoek van ondernemers

Een gemeente faciliteert een BIZ enkel als ondernemers daarom vragen. Ze kan of mag zelf geen initiatief nemen. Als dat verzoek er is en de juiste procedures zijn doorlopen, zal een gemeente de aanvraag voor een BIZ-faciliteren via het opstellen van een BIZ-verordening die de gemeenteraad aanneemt.

- Financiële grondslag: opslag op OZB-belasting

De middelen in een BIZ-gebied worden geïnd via de gemeentelijke OZB-belasting op niet-woningen in het afgebakende BIZ-gebied. In de praktijk gaat het dan met name om (semi-)commerciële panden. Maatschappelijke panden zoals scholen worden vaak vrijgesteld. De BIZ-bijdrage is bedrag gerelateerd aan de WOZ-waarde van het pand. Er wordt een aparte BIZ-heffing in rekening gebracht; deze aanslag zal worden vermeld op de gecombineerde aanslag OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Woningen en vooraf vastgestelde uitzonderingscategorieën betalen niet mee. De ondernemers (als initiatiefnemers van de BIZ) kunnen zelf een voorstel doen hoe hoog de opslag is en hoe deze bepaald wordt (bijvoorbeeld: een vast bedrag, een percentage van de WOZ-waarde of een staffel op basis van de WOZ-waarde).

- Totstandkoming is een democratisch proces

Voor de instelling van een BIZ vindt een formele stemronde plaats, georganiseerd door de gemeente en onder notarieel toezicht. Alle partijen die potentieel in een BIZ-gebied aangeslagen worden, worden uitgenodigd te stemmen over het opgestelde BIZ-voorstel. Daarbij geldt dat enkel een BIZ-ingevoerd wordt als:

- Er een opkomst is van minimaal 50% van de potentieel aangeslagen partijen; én
- Van de opkomst, minimaal 2/3e 'ja' heeft gestemd; én
- De 'ja-stemmers' een hogere vastgoedwaarde vertegenwoordigen dan de 'nee-stemmers'.

Als aan één van deze voorwaarden niet is voldaan, wordt er géén BIZ ingevoerd.

- Ondernemers bepalen binnen de BIZ-organisatie wat er met de middelen gebeurt

De middelen die met een BIZ gegenereerd worden, dienen ingezet te worden voor collectieve activiteiten in het betreffende gebied. Concreet betekent dit dat er middelen ingezet kunnen worden voor een brede waaier aan activiteiten: promotie en marketing, aankleding van de straten, veiligheid, camerabewaking, onderhoud, leegstandsbestrijding, de inzet van een centrummanager/acquisiteur

marketeer/activiteitenorganisator/ secretariaat en andere organisatiekosten, duurzaamheid, collectieve energie-inkoop en/of afvalinzameling, etc. Wat belangrijk is, is dat de hoofdlijnen waarop een BIZ-gebied wil inzetten worden vastgelegd in een businessplan en dat er jaarlijks een activiteitenplan wordt opgesteld, waarin concreet beschreven staat hoe de BIZ-organisatie zaken wil organiseren zodat aan deze hoofdlijnen wordt gewerkt.

- De inkomsten en uitgaven van een BIZ-fonds zijn aan regels over transparantie gebonden

Wanneer een BIZ wordt ingesteld en de inning plaatsvindt, keert de gemeente de middelen uit aan een verantwoordelijke BIZ-organisatie. Zij doet dat op basis van een jaarlijks aan te leveren activiteitenplan, die een basis moet hebben in het businessplan waarover door de ondernemers is gestemd. De BIZ-organisatie is verplicht om te rapporteren over deze activiteiten en bijbehorende uitgaven aan alle partijen die aangeslagen worden in een BIZ-gebied én aan de gemeente. Daarnaast leggen de BIZ-organisatie én de betreffende gemeente in een uitvoeringsovereenkomst specifiek vast hoe de partijen met elkaar samenwerken en wat ze van elkaar verwachten. Daarbij legt de gemeente over het algemeen ook vast welke inzet zij vanuit haar reguliere doelen pleegt in een gebied. Dit om te voorkomen dat er onenigheid ontstaat over bepaalde taken die zowel door de gemeente als door een BIZ-organisatie kunnen worden uitgevoerd. Een goed voorbeeld zijn afspraken over het schoonhouden van een gebied.

- Een BIZ heeft een vaste looptijd van maximaal vijf jaar

Initiatiefnemers zijn vrij om de looptijd van een BIZ te kiezen, met een minimum van één en een maximum van vijf jaar. Veelal wordt in de praktijk gekozen voor een looptijd van vijf jaar, omdat de aanlooperperiode naar een BIZ veel tijd en inzet vergt. Na de gekozen periode vervalt een BIZ in principe automatisch, tenzij er een bewuste keus gemaakt wordt om de werking van een BIZ weer (met maximaal vijf jaar) te verlengen. Dit dient weer te gebeuren op dezelfde wijze als bij de totstandkoming van een BIZ: met een stemronde, een businessplan en gemeentelijke besluiten. Op deze manier krijgen ondernemers dus elke vijf jaar de kans om te besluiten of ze wel of niet met het instrument BIZ door willen gaan.

- Ondernemers en eigenaren kunnen samenwerken in een gezamenlijke BIZ

Zowel ondernemers als vastgoed-eigenaren van commercieel vastgoed kunnen een BIZ introduceren. We maken daarmee onderscheid tussen:

- Een gebruikers-BIZ voor ondernemers
- Een vastgoed-BIZ voor vastgoed-eigenaren
- Een gecombineerde BIZ voor ondernemers én vastgoed-eigenaren

In een ondernemers-BIZ betalen ondernemers een opslag op het gebruikersdeel van de OZB. In een vastgoed-BIZ betalen eigenaren een opslag op het eigenarendeel. Nog mooier is als eigenaren én ondernemers allebei een bedrag inleggen in een BIZ-fonds. Dan ontstaat een stabiele alliantie om aan een gebied te werken. De BIZ waarover we in Westerbork praten is een gebruikers-BIZ.

II. Voordelen van een BIZ

De BIZ wordt over het algemeen als een robuust en efficiënt instrument gezien dat meer voordelen dan nadelen kent. Dit is de reden dat er anno 2022 in Nederland al circa 350 BIZ-gebieden actief zijn. De belangrijkste voordelen die hierbij over het algemeen naar voren worden gebracht zijn:

1. Rechtvaardige verdeling van lasten

Een verdeelsleutel op grond van de WOZ-waarde, waarin ieder bedrijf meebetaalt dat in een gebied gevestigd is, is een relatief eerlijke manier om de lasten te verdelen die investeringen in een gebied met zich meebrengen. Zo betaalt iedereen mee die profiteert en drukken de kosten daarmee niet enkel op hen die vrijwillig meebetalen. Daarnaast kan met een verdeelsleutel op grond van de WOZ-waarde onderscheid worden gemaakt naar grootte van het bedrijf: de grootste bedrijven hebben relatief het grootste belang bij investeringen.

2. Wettelijke rechten en plichten

Met invoering van een BIZ wordt er gewerkt volgens een aantal wettelijk vastgelegde procedures en regels. Zo is een democratisch proces bij de totstandkoming verplicht, zodat volstrekt duidelijk is of een meerderheid zich kan vinden in de voorstellen, ligt de duur van een BIZ-periode vast en zijn er verplichtingen om inzage te geven in de inning en uitgave van de middelen die opgehaald worden in een BIZ-gebied. Daarmee kan er geen twijfel bestaan over wat er met het geld gebeurt en liggen de belangen van de bijdrageplichtigen voldoende vast.

3. Brede inningsbasis en mogelijkheden tot groter budget

Doordat alle ondernemers meebetalen (en niet alleen hen die dat vrijwillig doen zoals bij vrijwillige contributie) ontstaat een sterke inningsbasis. Dit biedt de mogelijkheid om tot een robuust gezamenlijk budget te komen om de gewenste collectieve investeringen in een gebied vorm te geven.

4. BIZ zorgt voor stabiliteit

Wanneer een gebied kiest voor een BIZ, betekent dit helderheid voor een periode van (maximaal) vijf jaar:

- voor ondernemers is er duidelijkheid over het bedrag dat ze kwijt zijn aan een BIZ;

- voor het gebied en de uitvoeringsorganisatie betekent dit duidelijkheid over het jaarlijks te besteden budget, zodat dit optimaal efficiënt ingezet kan worden. Dit in tegenstelling tot een situatie met contributies, waarin leden altijd hun lidmaatschap op kunnen zeggen.

5. Periodieke herevaluatie

De maximale periode van vijf jaar betekent dat bij afloop van deze periode alle bijdrageplichtige partijen kunnen bepalen of ze wel of niet door willen met een BIZ-systeem en zo ja, hoe ze dat willen. Ook verplicht het de BIZ-organisatie om helder en duidelijk neer te zetten wat de inzet heeft opgeleverd en waarom voortzetting in een nieuwe periode een goed idee is. Daarmee zorgt deze periodieke herevaluatie voor meer sturing bij de betreffende ondernemers en wordt de BIZ-organisatie scherp gehouden om de middelen zo goed mogelijk in te zetten conform de belangen van de bijdrageplichtigen.

6. Ondernemers zelf aan het stuur

Bij een BIZ worden de middelen geïnd via de gemeente. Er zijn ook andere manieren waarop de gemeente middelen kan innen bij bedrijven en deze kan doorzetten naar een vereniging.

7. Eenvoudig inningsstelsel

Voor de gemeente is het inningsproces voor de BIZ, zodra dit is opgestart, relatief eenvoudig. De administratieve handeling, namelijk de aanslag gemeentelijke belastingen, wordt immers al uitgevoerd; er is enkel een extra heffing die daarin wordt ondergebracht. Daarnaast worden er heldere afspraken vastgelegd (waarvoor de basis vastligt in de BIZ-wet) tussen gemeente en de ontvanger van de BIZ-middelen over subsidie-aanvraag, -uitkering en -vaststelling/verantwoording. Dit alles maakt ook dat de inningskosten (die de gemeente wettelijk gezien in mag houden op het geïnde bedrag) beperkt kunnen blijven.

4 - Hoe komt de BIZ tot stand?

De voorbereidingen voor een BIZ-traject vereisen een goede samenwerking tussen de werkgroep van ondernemers, het bestuur van de Ondernemersvereniging en de gemeente Midden-Drenthe. In aanloop naar invoering per 1 januari 2023 is een goede informatie uitwisseling met de achterban (de toekomstige bijdrageplichtigen) van wezenlijk belang. Aan gemeentelijke zijde dient een besluitvormingstraject doorlopen te worden om een BIZ-verordening in te voeren en een stemronde te organiseren. Op deze elementen gaan we hieronder nader in.

Werkgroep ondernemers-BIZ Westerbork

Een werkgroep van ondernemers heeft de voorbereidingen voor een ondernemers-BIZ (ook wel gebruikers-BIZ) in Westerbork op zich genomen. De werkgroep bestaat uit de volgende personen:

- Ali Veldman (Modique en voorzitter OVW)
- Martijn van Middelkoop (Martijn Keukenkast)
- David de Leeuw (Abdij De Westerburcht)
- Wildrik Jager (Welkoop)
- Jos Nijborg (Fitness studio Westerbork)
- Erna Daling (Stichting Levendig Westerbork)

De werkgroep wordt ondersteund door Frank Schroer, dorpsmanager en Mischa de Gier, eigenaar van bureau BRDG Advies, met ervaring op het gebied van BIZ-processen.

Door de werkgroep zijn onder andere dit businessplan uitgewerkt, met daarin de concrete voorstellen over activiteiten, begroting, inningsopbouw en werkgebied. Daarnaast is door de werkgroep, samen met de gemeente een uitvoeringsovereenkomst opgesteld en worden door hen de voorbereidingen voor de stemronde in het najaar van 2022 getroffen.

Bij de uitwerking hebben we ons laten inspireren door diverse andere BIZ-plannen in de regio, zoals in bijvoorbeeld Beilen, Borger, Hoogeveen en Meppel en verder weg bijvoorbeeld ook in Deventer, Almelo en Veendam. Uiteindelijk hebben we een opzet gekozen die wat ons betreft het meest recht doet aan de situatie en de ambities van Westerbork.

De OVW juicht de invoering van een BIZ toe en hoopt dat de ondernemers (specifieker: de potentieel bijdrageplichtigen) dan ook kunnen instemmen met het voorstel, cq. dit businessplan.

Verantwoording

De werkgroep presenteert het meerjarenprogramma aan alle ondernemers in Westerbork. Dit door informatiebijeenkomsten te organiseren en het businessplan vóór de stemming voor iedereen beschikbaar te stellen. De werkgroep heeft als doel om vóór de stemming alle ondernemers in het gebied persoonlijk te spreken. Tot slot heeft de werkgroep regelmatig contact met de gemeente Midden-Drenthe over uitgangspunten, eventuele discussiepunten, concrete uitwerking en samenwerking.

Informatieverstrekking

In het proces om te komen tot dit businessplan zijn er vanuit de werkgroep verschillende overleggen georganiseerd, bijvoorbeeld met het bestuur van de OVW en met evenementenorganisatoren zoals stichting Zomeractiviteiten en met ondernemers op bedrijventerrein de Noesten. Medio juli is een bijeenkomst georganiseerd waar alle ondernemers voor uitgenodigd waren. Naar verwachting wordt er in het najaar nog een volgende informatiebijeenkomst georganiseerd. In de aanloop naar de stemronde zullen zoveel mogelijk ondernemers ('bijdrageplichtigen') individueel benaderd worden door ondernemers die graag een BIZ ingevoerd zien (de 'ambassadeurs').

Besluitvorming gemeente

Omdat de invoering van de BIZ gebonden is aan een wet, dient de gemeenteraad als besluitvormend orgaan een besluit te nemen over invoering van de BIZ. De gemeenteraad neemt dit besluit over de 'Verordening Ondernemers-BIZ Westerbork'. Het hier voorliggende businessplan is de basis voor deze verordening: de keuzes die hier neergezet worden, worden uitgewerkt in de verordening. Met invoering van deze verordening heeft de gemeente ook een grondslag om de geplande BIZ-heffing rechtsgeldig aan bijdrageplichtigen in het beoogde gebied op te leggen. Eind 2022 zal de gemeenteraad een besluit nemen over het instellen van een BIZ-verordening, die alleen geëffectueerd wordt als de draagvlakmeting/stemronde positief uitpakt. Tegelijkertijd met het vaststellen van de BIZ-verordening besluit de gemeenteraad over de uitvoering van een stemronde, die zij doet onder alle potentiële bijdrageplichtigen.

Stemronde

De gemeente is verantwoordelijk voor het plannen en organiseren van de stemronde voor introductie van de BIZ. Dit gebeurt in nauwe afstemming met de werkgroep. De stemronde zal plaatsvinden in de 2^e helft van januari 2023. Zodra een precies tijdvak bekend is, wordt dit door de OVW/OW breed gecommuniceerd. In deze periode krijgt iedere stemgerechtigde een formulier opgestuurd of persoonlijk bezorgd en kan hierbij zijn voorkeur kenbaar maken door 'ja' of 'nee' te stemmen. De stemmen worden door de gemeente, onder notarieel toezicht, geteld. De uitslag die daaruit volgt bepaalt of de BIZ-verordening uiteindelijk wordt ingevoerd in Westerbork.

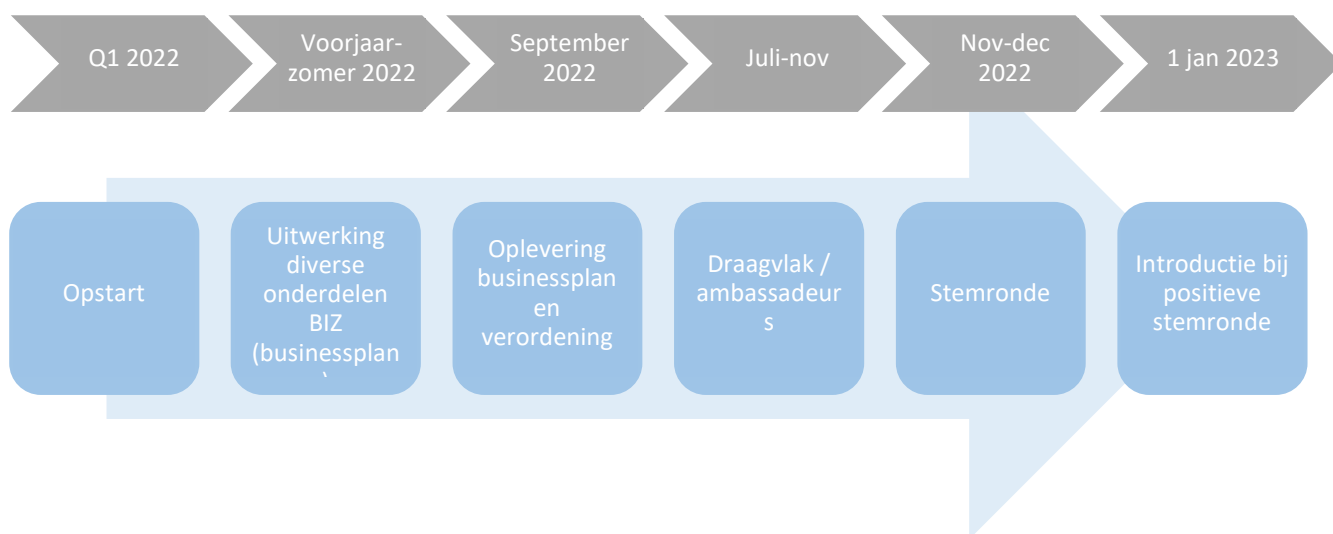
Introductie per 01-01-2023 (enkel bij positief besluit)

Indien in de stemronde een positief besluit valt (dat wil zeggen: dat de opkomst meer dan 50% is, daarvan minimaal 2/3^e 'ja' heeft gestemd en deze 'ja'-stemmers meer dan 50% van de WOZ-waarde van de stemmers uitmaken) dan wordt de verordening 'Ondernemers-BIZ Westerbork' voor de periode 2023-2027 definitief van kracht per 1 januari 2023.

(NB. Bij een negatief besluit over de BIZ wordt de verordening niet van kracht).

Op basis van deze invoering wordt vanaf de OZB-inning van 2023 aan alle bijdrageplichtigen in het werkgebied een opslag opgelegd voor een bijdrage aan het BIZ-fonds. Ondernemersvereniging Westerbork (in de toekomst: Ondernemend Westerbork) zal deze middelen van de gemeente jaarlijks verkrijgen via een subsidie-aanvraag met een bijbehorend jaarplan en bestedingsplan. Hierover rapporteert zij jaarlijks aan alle bijdrageplichtigen: minimaal via het uploaden van plannen/begroting/verantwoording op een door iedere bijdrageplichtige bereikbare website en een presentatie op een openbare bijeenkomst waar alle bijdrageplichtigen voor uitgenodigd worden. Dit businessplan fungeert direct als jaarplan voor het BIZ-jaar 2023.

Tijdljn

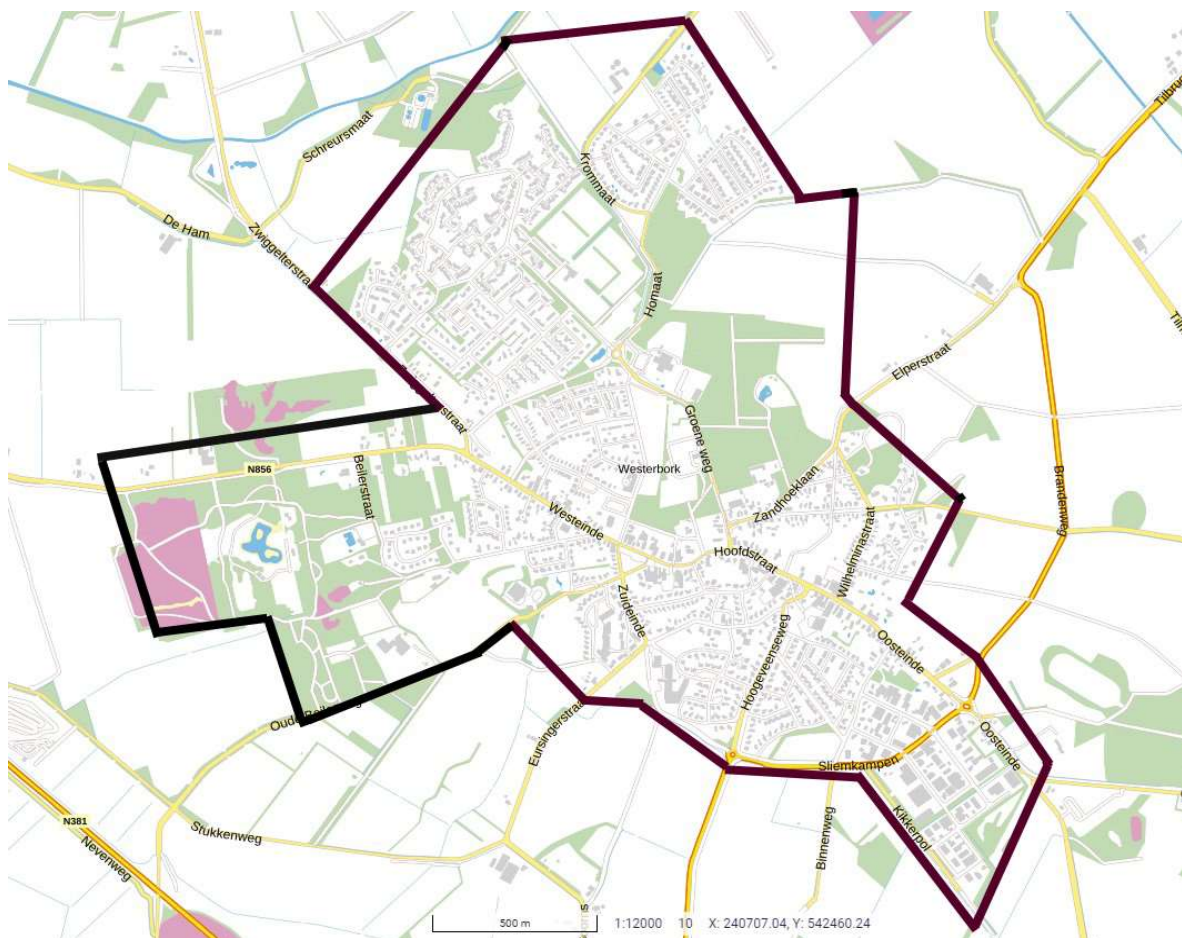
5 - Afbakening BIZ-gebied

Westerbork is een krachtig dorp met haar groene omgeving en toeristische trekkracht. Het trekken van bezoekers wordt niet alleen door het centrum gedaan, maar zeker ook door de rest van het dorp. Het sportpark, het zwembad en de verschillende overnachtingsplekken in het dorp zijn allemaal voorbeelden van functies die bijdragen aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van Westerbork.

Omdat het dorp niet enkel om het centrum draait, is er bewust voor gekozen om het BIZ-gebied van Westerbork te laten bestaan uit de gehele bebouwde kom van het dorp. Het gebied behelst tevens het gebied rondom de Beilerstraat; hier is voor gekozen omdat veel ondernemers hier ook baat hebben bij de inzet vanuit de BIZ, bijvoorbeeld op gebied van marketig. Als een ieder binnen dit gebied een steentje bijdraagt aan de leefbaarheid, uitstraling en trekkracht van het dorp, blijft Westerbork ook in de toekomst haar positie behouden.

Onderstaande figuur geeft de afbakening van het totale BIZ-gebied weer. Binnen de grenzen van het BIZ-gebied zijn circa 120 ondernemers aanwezig die een BIZ-bijdrage doen. De onderverdeling is grofweg als volgt:

- 40 ondernemers in het centrum
- Ruim 45 ondernemers op bedrijventerrein De Noesten
- Ruim 30 ondernemers in de rest van het dorp

Figuur 6.1: Afbakening BIZ-gebied

Concrete afbakening van straten

De grootste wegen in Westerbork zijn de Hoofdstraat, Westeinde, Zuideinde, Oosteinde, Hoogeveenseweg, Sliemkampen, Wilhelminastraat, Zandhoeklaan, Groene weg, Homaat, Krommaat en Beilerstraat. Ook het Burgemeester Gualthérie van Weezelplein en De Noesten behoren hierbij. Tabel 6.1 laat voor deze straten de bijbehorende huisnummers zien die binnen het BIZ-gebied vallen. Ook de ondernemers¹ in de overige kleinere straten binnen de bebouwde kom van Westerbork vallen binnen het BIZ-gebied en zullen dus bijdrageplichtig zijn.

Tabel 6.1: Grootste straten met huisnummers binnen het BIZ-gebied

Straatnaam	Huisnummers	Straatnaam	Huisnummers
Beilerstraat	11 t/m 30	Krommaat	Alle
Burg. Gualthérie v. Weezelplein	Alle	Oosteinde	Alle
De Noesten	Alle	Oude Beilerweg	5 t/m 29
Eursingerstraat	1 t/m 21	Sliemkampen	Alle
Groene weg	Alle	Westeinde	Alle
Homaat	Alle	Wilhelminastraat	Alle
Hoofdstraat	Alle	Zandhoeklaan	Alle
Hoogeveenseweg	1 t/m 19	Zuideinde	Alle

6 - Tariefstelling

De ondernemers in Westerbork willen samen werken aan een sterk en levendig dorp, waar bewoners, toeristen en andere bezoekers graag komen. Om deze reden wordt, bij het implementeren van een BIZ, jaarlijks bij alle gebruikers van commerciële panden² een bedrag geïnd via een opslag op de OZB-aanslag. Bij een BIZ wordt de heffing vaak berekend als percentage van de WOZ-waarde van het commerciële deel van het pand, maar niet altijd. In het geval van Westerbork doen we het anders:

We houden het simpel: €1 per ondernemer per dag van het jaar. Dit betekent dat elke bijdrageplichtige €365 per jaar betaalt³.

We kiezen ervoor om alleen gebruikers van panden als bijdrageplichtig te benoemen. Dat betekent dat, zodra een pand leeg staat, er op moment geen bijdrage vanuit dat pand komt (dus ook niet van een eigenaar).

¹ Specifiek: gebruikers van niet-woningen

² Als basis geldt: een categorisering als niet-woning, minus een uitzonderingenlijst. Deze uitzonderingenlijst is te vinden in de door de gemeente op te stellen BIZ-Verordening Westerbork. De uitzonderingenlijst volgt de aanbevelingen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

³ NB. De contributie aan OVW/OW vervalt of wordt geminimaliseerd.

7 - Meerjarenprogramma

De ondernemers in Westerbork zetten zich (met name vanuit de OVW (in de toekomst Ondernemend Westerbork, OW) via een samenhangend jaarprogramma in voor de aantrekkingskracht en het economisch rendement van het dorp. De organisatie focust zich op een serie samenhangende thema's. In dit hoofdstuk zetten we uiteen waar de BIZ-middelen voor ondernemers in Westerbork de komende jaren voor ingezet zullen worden. De hoofdthema's zijn feitelijk de hoofdlijnen voor de volledige BIZ-periode, namelijk de komende vijf jaar. Binnen deze thema's wordt jaarlijks een jaarprogramma uitgewerkt.

I. Netwerkvorming

In Westerbork doen we zoveel mogelijk samen. We willen elkaar als dorp opzoeken, kennen en verder helpen. Dat kan bijvoorbeeld door bij elkaar in te kopen of samen de krachten te bundelen. Dit soort initiatieven liggen bij de ondernemers zelf, maar we kunnen dit wel een extra duwtje in de rug geven door bijeenkomsten en borrels te organiseren. Soms kan dat simpelweg een leuk feestje zijn, een andere keer kunnen we thema-avonden organiseren, waarin leden bijvoorbeeld hun eigen bedrijf beter in de schijnwerpers kunnen stellen. Al met al is het belangrijk om het onderlinge netwerk steeds verder te versterken.

II. Vereniging en belangenbehartiging

Een goed functionerende vereniging kan niet zonder goede basis, in de vorm van een secretariaat en bepaalde bestuurskosten (vergaderingen, verzekeringen, etc.), zeker wanneer de OVW (of in de toekomst de Ondernemend Westerbork, OW) de verantwoordelijkheid krijgt over het goede en zorgvuldige beheer en besteding van de BIZ-middelen. Daarnaast heeft de OVW/OW de ambitie om waar mogelijk de belangen te behartigen van ondernemers in Westerbork, veelal richting gemeente. Denk daarbij aan thema's zoals centrumontwikkeling of eventuele uitbreiding van bedrijventerrein de Noesten.

III. Structuurbudget Gastvrij Westerbork

Stichting Levendig Westerbork voert het programma 'Gastvrij Westerbork' uit. Gastvrij Westerbork bestaat uit vertegenwoordigers van inwoners, ondernemers, horeca, belangenverenigingen van het dorp, de Rabobank en de gemeente Midden-Drenthe. Zij hebben de handen ineengeslagen om Westerbork aantrekkelijk en levendig te houden voor zowel inwoners, regiobewoners als toeristen. De website van Gastvrij Westerbork laat zien wat de kracht is van het dorp, wat er te doen is, waar je kunt eten en drinken, welke winkels er zijn en waar je kunt overnachten. Er is een dorpsredactie opgericht, er is beeldmateriaal geschoten, er is een pop-up museum bij het HCKW ingericht, er wordt gewerkt aan een educatieroute naar HCKW en aan fietsroutes en er loopt een project oor de aantrekkelijke inrichting van entrees en rotondes. Alle projecten die Gastvrij Westerbork opstart, worden momenteel met incidentele middelen (€77.500) gefinancierd vanuit de gemeente, provincie en Rabobank. Voor het onderhouden van al deze projecten zijn structurele middelen nodig. Deze willen we als ondernemers financieren vanuit de BIZ.

IV. Gebiedsbudget De Noesten

Zaken als evenementen en promotie zijn met name belangrijk voor ondernemers in het centrum (horeca en detailhandel). Maar Westerbork is meer dan consumentgerichte bedrijvigheid alleen. Een groot deel van de ondernemers in Westerbork is gevestigd op de Noesten. In de BIZ-begroting

reserveren we jaarlijks een deel van het budget voor programma's of projecten die specifiek van belang zijn voor die ondernemers. Te denken valt bijvoorbeeld aan cameratoezicht op De Noesten of extra groenonderhoud. Jaarlijks kunnen ondernemers voorstellen indienen voor dit gebiedsbudget.

Op dit moment wordt primair gedacht aan het vergroten van veiligheid. Via een goede afstemming met de veiligheidsdiensten willen we bekijken welke ingrepen het meest efficiënt zijn. Dit begint bij het invoeren van een 'Keurmerk Veilig Ondernemen' (KVO). Alleen al het feit dat een KVO aanwezig is in een gebied, betekent dat individuele bedrijven kortingen kunnen krijgen op verzekeringspremies. Indien cameratoezicht een goed instrument is om veiligheid te vergroten, kan een deel van de investering en de exploitatie uit de BIZ betaald worden. Daarnaast kunnen ook subsidiemiddelen voor dit doel worden ingezet.

V. Evenementen en acties

Evenementen en acties zijn goed voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Westerbork. Het dorp kent een groot aantal aantrekkelijke activiteiten en evenementen, op verschillende momenten van het jaar. De ondernemers willen deze evenementen structureel kunnen steunen, omdat ze de leefbaarheid van het dorp bevorderen, maar zeker ook omdat ze het imago versterken en extra bezoekers naar Westerbork trekken. Indicatief (maar niet uitsluitend) gaat het om evenementen georganiseerd door Stichting Zomeractiviteiten, de Sinterklaasintocht, de Survivalrun, Loopfietsproef en nog vele andere.

Het is belangrijk te vermelden dat de evenementen die vooral gericht zijn op de horeca, zoals de Nacht van Bork of het Bokbierfestival, door de horeca zelf worden gefinancierd en niet door de BIZ. Dit omdat het directe economische belang voor de horeca bij deze evenementen zeer duidelijk is.

VI. Aankleding/verlichting

Westerbork heeft een dorps en kleinschalig karakter, maar heeft toch landelijke naamsbekendheid door Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Vanuit de OVW/OW willen we de dorps sfeer en het aangename verblijfsklimaat verder versterken, door verschillende onderdelen te verfraaien. De grootste aandacht gaat daarbij uit naar de sfeerverlichting in de donkere maanden. Hier is tot op heden geen structureel budget voor beschikbaar dus hier ligt de grootste prioriteit. Als dit gerealiseerd is gaan we bekijken of aankleding cq. versiering van de straten op andere momenten gewenst en haalbaar is.

VII. Promotie

In Westerbork is veel moois te vinden, bijvoorbeeld op het gebied van goed ondernemerschap, horeca, historie en evenementen. Om Westerbork nog beter te laten renderen is het enerzijds van belang om mensen naar het dorp te blijven trekken en anderzijds om eigen inwoners aan het dorp te blijven binden. Daarbij horen goede marketing-/promotie acties. De actie 'Borkertientje' is een goed voorbeeld van een initiatief dat een positieve bijdrage levert aan de klantenbinding. Doordat consumenten vijf kassabonnen van verschillende deelnemende zaken moeten verzamelen om kans te maken op prijzen, is het verleidelijk om de benodigde inkopen lokaal te doen. Op deze manier bind je inwoners aan de eigen kern.

VIII. Leefbaarheidsbudget

Als ondernemers zijn we niet alleen bezig met onze onderneming; we vinden het ook belangrijk dat het dorp aantrekkelijk blijft voor inwoners. Dat zijn we vaak zelf en ook zijn het onze klanten en

werknemers. We willen daarom binnen het BIZ-plan aandacht houden voor actuele behoeften van inwoners en kijken of we daar zelf in kunnen bijdragen. Vanuit Gastvrij Westerbork is er aangegeven dat het goed is om een jeugdplan te maken. De verantwoordelijkheid voor een jeugdplan ligt niet primair bij de ondernemers, maar als we kunnen bijdragen via concrete investeringen, dan willen we daar graag een deel van ons budget voor reserveren.

8 - Begroting en toelichting jaarprogramma 2023

In dit hoofdstuk presenteren we de begroting voor de Ondernemers-BIZ. De inkomsten bestaan uit de BIZ-bijdragen die opgebracht worden door de ondernemers. Elke bijdrageplichtige betaalt €365 per jaar, waardoor er een totaalbedrag is van circa €43.000. Afhankelijk van de definitieve lijst bijdrageplichtigen kan dit iets hoger of lager uitvallen.

Tabel 9.1: Begroting op hoofdlijnen

Omschrijving	Bedrag
Evenementen en acties	€ 10.000
Aankleding / verlichting	€ 5.000
Promotie	€ 1.500
Structuurbudget Gastvrij Westerbork	€10.000
Vereniging en belangenbehartiging	€ 3.000
Netwerkvorming	€ 2.500
Gebiedsbudget De Noesten	€ 9.000
Leefbaarheidsbudget	€ 2.000
Totaal	€43.000

Toelichting jaarprogramma 2023

Evenementen en acties

- We reserveren een bedrag van €2.000 voor de jaarlijks decemberactie
- Voor de kerstfair reserveren we een bedrag van €1.500
- De intocht van Sinterklaas kan vanuit de BIZ rekenen op een ondersteuning van €2.000
- We leveren een bijdrage van €2.000 aan de activiteiten van Stichting Zomeractiviteiten Westerbork
- We reserveren €2.500 als bijdrage voor enkele andere belangrijke evenementen.

Aankleding/verlichting

- We reserveren voor 2023 het gehele bedrag van €5.000 voor de feestverlichting.

Promotie

- We reserveren een bedrag van €1.500 voor advertenties en andere promotionele activiteiten.

Structuurbudget Gastvrij Westerbork

- Het bedrag van €10.000 wordt ingezet voor het structurele onderhoud van initiatieven van Gastvrij Westerbork. Gedacht kan worden aan het onderhoud van de website, de dorpsredactie, Marketing Westerbork, social media, pop-up museum, entrees, bewegwijzering, educatieroute en fietsroutes.

Vereniging en belangenbehartiging

- We reserveren een bedrag van €1.500 voor secretariaatskosten
- Een bedrag van €800 wordt gereserveerd voor vergaderkosten
- Een bedrag van €700 is noodzakelijk voor overige kosten, zoals representatie, website, verzekeringen, boekhouding, en bank.

Netwerkvorming

- We reserveren een bedrag van €2.500 voor minimaal 1 netwerkbijeenkomst, meer indien haalbaar.

Gebiedsbudget De Noesten

- We reserveren een bedrag van €9.000 voor het gebiedsbudget en gaan in gesprek met ondernemers op de Noesten wat de beste manier is om deze middelen te besteden. Eerste focus ligt op het verkennen of een beveiligingssysteem (cameratoezicht) een haalbaar project is.

Leefbaarheid

- We reserveren een bedrag van €2.000 voor investeringen in leefbaarheid en gaan in gesprek met betreffende organisaties in het dorp om te bekijken waar we deze middelen het beste voor in kunnen zetten.

9 - Organisatie

Beheer en uitvoering

Ondernemersvereniging Westerbork (vanaf 2023: Ondernemend Westerbork) is de vereniging die jaarlijks via een subsidieaanvraag aan de gemeente de BIZ-middelen ontvangt en beheert. De OVW/OW is ook primair belast met de uitvoering van het jaarprogramma. Iedere bijdrageplichtige in Westerbork kan gratis of tegen zeer geringe kosten lid worden van de OVW/OW. Niet-leden die een bijdrage gaan betalen zullen actief worden uitgenodigd lid te worden. Op deze manier heeft elke bijdrageplichtige invloed op de besteding van de middelen.

Subsidie, rekening en verantwoording

De uitvoeringsorganisatie van de OVW/OW stelt jaarlijks een jaarprogramma met bijbehorende begroting op. Deze wordt besproken in het bestuur van de vereniging. De plannen worden voorgelegd aan de ALV, waarna het akkoord moet worden bevonden. Wanneer het jaarprogramma is geaccordeerd wordt dit als bijlage aan een subsidieaanvraag naar de gemeente gestuurd.

De gemeente zal in principe de subsidie toekennen en een voorschot van de BIZ-middelen uitkeren aan het begin van een boekjaar, omdat het precieze bedrag dat geïnd wordt aan het begin van het jaar nog onbekend is. Een tweede bevoorschotting vindt plaats in het najaar. Na afloop van een boekjaar levert OVW/OW een subsidieverantwoording aan de gemeente, met een overzicht van de met de middelen uitgevoerde activiteiten en een jaarrekening. Op dat moment wordt de subsidie definitief vastgesteld en wordt het eventuele restant van de door de gemeente geïnde BIZ-middelen aan de vereniging uitgekeerd.

OVW/OW is vanuit de wet op de BIZ verplicht om aan alle partijen die een bijdrage doen aan de BIZ kosteloos begroting/jaarprogramma en jaarrekening/jaarverslag te verstrekken. Dit zal de OVW/OW doen door deze stukken jaarlijks digitaal te presenteren en op verzoek aan bijdrageplichtigen kosteloos te versturen. Ook zullen de stukken jaarlijks besproken worden binnen de ledenvergaderingen van de OVW/OW.

Uitvoeringsovereenkomst met gemeente

De wijze waarop OVW/OW en de gemeente Midden-Drenthe zich tot elkaar verhouden inzake de inning, uitkering en besteding van de BIZ ligt vast in een uitvoeringsovereenkomst. Hierin staat bijvoorbeeld beschreven hoe de gemeente de BIZ-middelen int, hoe middelen bij OVW/OW terechtkomen en wanneer, in extreme gevallen, de BIZ opgezegd kan worden door één van de partijen.

Looptijd en beëindiging

De BIZ start per 01-01-2023 en heeft een looptijd van vijf jaar. Daarmee eindigt in principe de BIZ automatisch op 01-01-2028 tenzij, in de loop van 2027, uit een stemming naar voren komt dat een meerderheid van de bijdrageplichtigen voorstander is van een nieuwe periode van vijf jaar. Jaarlijks zal de werking van de BIZ geëvalueerd worden; in het vijfde jaar vindt een definitieve evaluatie plaats, die ook als basis kan dienen voor de keuze van ondernemers om wel of niet door te willen gaan met de BIZ.